Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja
Inese Astaševska

Apsveicu!

Jūs varat būt lepns, ka dzīvojat kultūras mantojuma teritorijā. Vietā ar pasaules mēroga vērtību – Kuldīgas vecpilsētā, kura kopš 2023. gada septembra iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

Tā ir kvalitātes zīme, kas apliecina – Kuldīga pasaules kartē ir iezīmēta kā svarīga kultūras mantojuma vieta. Tagad pilsētas vēsturiskais centrs ir tikpat nozīmīgs kā Ēģiptes piramīdas, lielais Ķīnas mūris, Maču Pikču senpilsēta Peru, Atēnu Akropole un citas vietas ar universālu vērtību.

Kopš idejas par Kuldīgas pieteikšanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam līdz nominācijas saņemšanai ir pagājuši vairāk nekā 20 gadi, kas aizvadīti, sakārtojot pilsētas vēsturisko centru, izstrādājot apsaimniekošanas un attīstības plānus, apzinot Kuldīgas vērtības, tās saglabājot un atjaunojot.

Paveikts ir ļoti daudz, lai varam dzīvot vietā, kuru apbrīno visa pasaule.

Šo gadu laikā neatsverama ir bijusi Jūsu katra - pilsētas iedzīvotāju, namu īpašnieku, apsaimniekotāju un pašvaldības sadarbība. Lai Kuldīgas vecpilsētas vērtību saglabātu arī turpmāk, kopdarbs ir jāturpina – turēsim godā katru ēku un detaļu, rūpēsimies par katru logu un jumta kārņiņu!

Katra nākamā paaudze sev līdzi nes jaunas nianses, taču nākotne nav iespējama bez vēstures apzināšanās. Ticu, ka mūsu mīļā Kuldīga ar unikālo vecpilsētu kļūs par iedvesmas avotu daudzām paaudzēm, kas vēl ilgi turpinās mūsu iesākto.

Kas ir PASAULES MANTOJUMA SARAKSTS

Pasaules kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un aizsardzība ir viens no redzamākajiem UNESCO darbības virzieniem, kas aizsākts pirms vairāk nekā 50 gadiem. Pasaules mantojuma saraksts veidots, lai dotu iespēju saglabāt un pasargāt cilvēcei nozīmīgus dabas un kultūras objektus no nepārdomātas cilvēku rīcības un ārkārtējiem apstākļiem, tai skaitā dabas katastrofām un konfliktiem. Līdz šim brīdim UNESCO sarakstā iekļauti vairāk nekā 1100 kultūras un dabas objekti visā pasaulē.

Nominācijas Pasaules mantojuma sarakstam izvirza valstu valdības, iesakot unikālākās un izcilākās kultūras un dabas mantojuma vērtības. Pirms iekļaušanas sarakstā vietas vērtēšanā iesaistās eksperti no visas pasaules, pievēršot detalizētu uzmanību autentiskumam un vēsturiskā laika liecību izpētei. Tas ir izcilības zīmols, kas apliecina – vieta, kas uzņemta Pasaules mantojuma sarakstā, ir svarīga kultūras un dabas mantojuma vieta, kuras saglabāšana ir visas cilvēces interesēs.

Kopš 2023. gada septembra Kuldīga ir iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Tas nozīmē, ka visi kopā - Latvijas valsts, Kuldīgas pilsēta, pašvaldība un iedzīvotāji - esam apņēmušies darīt visu, lai vēsturisko mantojumu saglabātu un nodotu nākamajām paaudzēm.

Vadlīnijas ēku vēsturiskās vērtības saglabāšanai un uzturēšanai

Jūsu īpašums ir unikāla vēstures liecība, pret kuru nepieciešams izturēties ar lielu atbildību. Esam sagatavojuši dažus padomus, kas jāņem vērā, lai tas kā Kuldīgas vecpilsētas daļa tiktu saglabāts nākamajām paaudzēm.

Ēku apsekošana

Pastāvīga apsekošana un regulāra uzturēšana ir vislabākais ēkas saglabāšanas veids.

Oriģinālo būvelementu un detaļu saglabāšana

Senu ēku uzturēšanas galvenais pamatprincips ir oriģinālo būvelementu un detaļu maksimāla saglabāšana. Tas attiecināms uz visu – apjomu, konstrukciju, apšuvumu, logiem, durvīm, ciļņu rotājumiem, virsmas apstrādi un citiem elementiem.

Bojājumu cēloņu likvidēšana

Ēkas kopšanā ļoti svarīgi likvidēt bojājumu cēloņus.

Mācīšanās no ēkas un vietējām tradīcijām

Pati ēka un vietējās celtniecības tradīcijas var sniegt visvarīgāko informāciju par uzturēšanas metodēm. Ja vien iespējama cita alternatīva, neizmantojiet modernos būvmateriālus, jo tie var nodarīt vairāk ļaunuma, nekā labuma. Vislabāk mājas uzturēšanā izmantot tradicionālos materiālus.

Dokumentēšana

Pirms būvelementu pārvietošanas ir ļoti svarīgi fiksēt esošo situāciju, nofotografējot vai uzskicējot, kā oriģinālie elementi ir veidoti un piestiprināti. Ja iespējams, saglabājiet oriģinālos būvelementus un detaļas.

Bojātu būvelementu izvērtēšana

Atsevišķos gadījumos vecās mājās varētu būt interesanti saglabāt arī bojātus būvelementus ar noteikumu, ka bojājumu cēloņis ir novērsts un attiecīgais elements spēj netraucēti funkcionēt.

Uzturēšana

Labāk kaut ko likt klāt, nekā ņemt nost vecos būvelementus. Izmantojiet tradicionālos materiālus, tehnikas un darbarīkus. Pat ja tie ir tikai ēkas uzturēšanas darbi vai kādu detaļu aizvietošana, esiet vērīgi un ņemiet vērā visu, kas var kaitēt ēkai.

Padomu saņemšana pie prasmīgiem amatniekiem

Vērsieties pie prasmīgiem amatniekiem, kuriem ir pieredze darbā ar senām mājām, vai dodieties pēc padoma uz Kuldīgas novada būvvaldi vai Kuldīgas restaurācijas centru.

Aicinām uzreiz nedomāt par restaurāciju vai remontu, bet sāciet ar vērtības izpratni un sakopšanas darbiem. Izbaudiet gandarījuma sajūtu, ko dod savā īpašumā ieguldīts darbs un skaista vide. Lai mums visiem kopā izdodas saglabāt šo īpašo Kuldīgas šarmu, kuru veido ikkatra vēsturiskā ēka!

Iespējas vecpilsētas ēku īpašniekiem

Ceļš uz UNESCO Pasaules mantojuma sarakstu Kuldīgai bijis ļoti nozīmīgs process, kas ietver sevī augstu pievienoto vērtību – mantojuma pārvaldības sistēmu, kultūras vietu sakārtošanu un zinātnisko izpēti, apbūves noteikumu izstrādāšanu, restaurācijas atbalsta programmas, kas veicina vēsturiskās apbūves saglabāšanu. Paveiktais ir vainagojies ne tikai ar iekļaušanu Pasaules mantojuma sarakstā, bet arī nozīmīgu atbalstu iedzīvotājiem un ieguldījumu pilsētas attīstībā.

Atrašanās Pasaules mantojuma sarakstā – būtiskākie ieguvumi

- Nekustamā īpašuma vērtības pieaugums
- Vietas ekonomiska izaugsme
- Darījumu ar nekustamo īpašumu kāpums
- Tūrisma attīstība
- Starptautiska atpazīstamība
- Finansējums kultūras un izglītības jomā
- Atbalsta iespējas iedzīvotājiem no pašvaldības un valsts

Kuldīgas vecpilsētas iekļaušana UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā ir nozīmīga starptautiska atzinība Latvijai un Kuldīgai. Es apsveicu kuldīdziniekus ar šo panākumu! Ik reizi viesojoties Kuldīgā, esmu pārliecinājies, ka pilsēta dzīvo savu dinamisko dzīvi, novads turpina attīstīties, pateicoties tā iedzīvotāju uzņēmībai. Aicinu apzināties un izmantot visas iespējas, ko šis starptautiskais novērtējums sniedz!

Latvijas Valsts prezidents
Edgars Rinkēvičs

Apliecinājums

Kuldīgas novada pašvaldība apliecina, ka Jūsu īpašums atrodas UNESCO pasaules mantojuma vietā – Kuldīgas vecpilsētā.

Tai ir universāla kultūras vērtība, kuras saglabāšanas nozīme un aizsardzība ir nepieciešama visas cilvēces interesēs.

Kuldīgas novada domes priekšsēdētāja

Inese Astaševska

2023. gada septembris

LATVIJAS REPUBLIKA
KULDĪGAS NOVADA PAŠVALDĪBA

Tieši jums kā Kuldīgas vecpilsētas ēkas īpašniekam Kuldīgas novada pašvaldība nodrošinājusi dažādas iespējas saņemt finansiālu atbalstu īpašuma atjaunošanā un detaļu restaurācijā.

Līdzfinansējums ēku restaurācijai, atjaunošanai un konservācijai

Jau vairāk nekā 10 gadus iedzīvotāji aicināti pieteikties konkursam "Kuldīgas novada pašvaldības līdzekļu piešķiršana kultūras pieminekļu restaurācijai, atjaunošanai un konservācijai" un saņemt pašvaldības līdzfinansējumu.

Atbalsts pagalmu labiekārtošanai

Konkursam "Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un pagalmu labiekārtošana" pieejamais kopējais līdzfinansējums viena īpašuma teritorijas labiekārtošanai ir līdz 15 000 EUR gadā, bet kopējais atbalsta apjoms vienam projektam ir līdz pat 30 000 EUR.

Iedzīvotāju iniciatīvu konkurss "Darīsim paši"

Kāpņutelpu remonti, vides. labiekārtošanas iniciatīvas, koplietošanas iebraukt uzlabošana – to visu ar savu entuziasmu, čāklo roku un Kuldīgas novada pašvaldības līdzfinansējuma palīdzību konkursā īstenojuši iedzīvotāji.

Konkursa mērķis ir sekmēt iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, paredzot iesaistīšanos un līdzdalību projektu īstenošanā. Katram no atbalstītajiem projektiem tiek piešķirts līdz 800 EUR liels līdzfinansējums, ik gadu pašvaldības budžetā konkursam paredzot finansējumu vairāk nekā 30 000 EUR.

Atbalsts vecpilsētas ēku logu restaurācijai

Kopš 2010. gada no maija līdz septembrim notiek akcija Kuldīgas vecpilsētas iedzīvotājiem "Logu regulārā apkope ar logu ķītēšanu", kuras laikā iedzīvotāji pašu spēkiem var sakārtot sava īpašuma logus. Kuldīgas novada pašvaldība pasākumu atbalsta, piedāvājot izmantot darbu veikšanai nepieciešamos instrumentus, linejļu rāmju gruntēšanai, ķīti un krāsas darbu paveikšanai. Šī ir iespēja iedzīvotājiem pašiem bez maksas, izmantojot savu laiku un darbu, sakārtot savā nama logus.

Atgādinām, ka Kuldīgas vecpilsētā atbilstoši Kuldīgas novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasībām nav atļauta PVC jeb tā saukto "plastmasas pakešu" logu montāža ne iekšējām, ne ārējām vērtnēm. Šie noteikumi attiecas gan uz ielas puses fasādēm, gan iekšpagalmiem.

Nodokļu atlaides

Līdzās pašvaldības sniegtajam atbalstam, vecpilsētas ēku īpašniekiem palīdz arī valsts - saskaņā ar likumu "Par kultūras pieminekļu aizsardzību" ir pieejami dažādi atvieglojumi nekustamā īpašuma nodokļa maksājumiem.

Vairāk informācijas par Kuldīgas novada pašvaldības sniegtajām atbalsta iespējām: **www.kuldigasnovads.lv**

KULDĪGAS VECPILSĒTA – vislabākā liecība par KURZEMES-ZEMGALES HERCOGISTI

Par ko ir nominācija?

Latvijas Republikas nominācijas "Kuldīgas vecpilsēta" galvenais objekts ir Kuldīgas vecpilsēta ar autentisku, labi saglabājušos vēsturisko centru un skaistām dabas ainavām, kas atspoguļo vairākus vēstures slāņus no 13. līdz 20. gs.

Kuldīga ir vienīgā pilsēta pasaulē, kas pilnībā ataino tradicionālo Baltijas valstu arhitektūru, sapludinot latviešu un vācu tradīcijas. Īpaši labi saglabājušies 13. – 18. gadsimtā izveidojušies pilsētas struktūra, harmoniskā pilsētvide un gleznainā upes ielejas ainava ir skaidra liecība tradicionālajām apdzīvotajām vietām reģionā.

Kas ir Kuldīgas īpašā vērtība?

Kuldīgas unikālā vērtība ir viduslaiku vietējās un ārvalstu kultūras saglabāšana mūsdienu vidē un vēsturiskā amatniecības izmantošana mūsdienās.

Atjaunot un saglabāt pēc iespējas autentiskāku vidi – tā ir Kuldīgas pieeja pilsētas plānošanā. Varam lepoties ar koka arhitektūru, sarkanajiem dakstiņu jumtiem, kas ir viena no mūsu vecpilsētas vērtībām, kā arī būvniecības un amatniecības prasmēm, kas spilgti iezīmējušās ēku dekorativajās daļās vecpilsētā. Pēc tām vadāmies arī mūsdienās un esam gatavi nodot nākamajām paaudzēm.

Kuldīgas vēsture

Kuldīgas vēsture un attīstība ir saistīta ar Kurzemes un Zemgales hercogisti – dinamisku, strauji augošu sabiedrību, kas pastāvēja no 16. līdz 18. gadsimtam.

Kuldīga kā viena no galvenajām hercogistes pilsētām bija pazīstama kā Goldingena un sniedz unikālu informāciju par hercogistes pilsētām, darbības nozarēm, amatniecību, tradīcijām un cilvēkiem. Jau vēsturiski Kuldīga bijusi nozīmīgs starptautisks tirdzniecības, amatniecības, starpkultūru apmaiņas centrs, kas nodrošināja globālu savstarpējās sadarbības tīklu no Eiropas līdz Āfrikas piekrastei un Karību jūras reģionam.

Kuldīga šodien

Dinamiska vieta, kur tagadne satiekas ar pagātni.

Jauni būvkonstrukciju veidi, izsmalcinātas ārdurvis ar ornamentiem, stikloti koka logi ar slēģiem un speciāliem pārslēgšanas mehānismiem, sienas krāsnis siltumam, sarkano dakstiņu jumti – tā Kuldīgu redz cilvēki visā pasaulē. Un tās ir vērtības, kuras mums visiem kopā jāturpina sargāt.

Kas padara Kuldīgas UNESCO nomināciju īpašu?

Veiksmīgs pašvaldības un iedzīvotāju sadarbības piemērs.

Kuldīgas vecpilsēta nav tikai ēkas – to unikālu dara cilvēki, kuri rūpējas par savu mantojumu, izprot tā vērtību un nozīmi. Sadarbība starp iedzīvotājiem, māju īpašniekiem, apsaimniekotājiem un pašvaldību ir kļuvusi par Kuldīgas vecpilsētas īpašuma pārvaldīšanas neatņemamu sastāvdaļu. Pateicoties katram no Jums, Kuldīgā senās amatniecības prasmes turpina pastāvēt no paaudzes paaudzē.

Pasaules mantojuma sarakstā Latvija ir nepietiekami pārstāvēta. Pretēji daudzām Rietumeiropas valstīm, Latvija gandrīz pusgadsimtu nespēja virzīt savu nacionālā mantojuma politiku. Kopš neatkarības atgūšanas 1991. gadā tikai viena Latvijas nominācija. Nu tai pievienojusies arī Kuldīga – 2023. gada septembri Rijādā, Saūda Arābijā, UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļauta arī Latvijas Republikas nominācija "Kuldīgas vecpilsēta".

KULDĪGA – ceļā uz UNESCO

- **1997** – Latvija ratificē UNESCO Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, rodas ideja par Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.
- **2001** – Kuldīgas pašvaldība UNESCO Latvijas Nacionālajai komisijai iesniedz ziņojumu par vēlmi uzsākt darbu Kuldīgas nominācijas sagatavošanā kopā ar Nacionālo kultūras mantojuma pārvaldi.
- **2004** – Iesniegta un apstiprināta Kuldīgas nominācija UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā.
- **2011** – UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas asambleja pārapstiprina Kuldīgas nomināciju UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā un izvirza nosacījumu iesniegt UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam.
- **2018** – Pēc UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas asamblejas ieteikuma Kuldīgas novada pašvaldība pieteikuma sagatavošanā piesaista starptautisku ekspertu grupu. Ieteikums – Kuldīgas universālās vērtības pamatojumu papildināt Kurzemes -Zemgales hercogistes laika posma kontekstā.
- **2020** – UNESCO Pasaules mantojuma centrā iesniegts un akceptēts aktualizētais Kuldīgas pieteikums UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā ar precizētu nosaukumu un īpašas nozīmes universālās vērtības pamatojumu un apraksts.
- **2021** – Latvijas Republikas Kultūras ministrija UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominē Kuldīgu, iesniedzot UNESCO Pasaules mantojuma centram sagatavoto nominācijas pieteikumu.
- **2023** – Saņemts pozitīvs Starptautiskās ieverojamu vietu un pieminekļu padomes (ICOMOS) ekspertu ieteikums par Kuldīgas nominācijas iekļaušanu Pasaules mantojuma sarakstā, kas ir kā rekomendācija UNESCO Pasaules mantojuma komitejas dalībvalstu balsojumam. Tiek ieteikts paplašināt nominācijā iekļaujamo teritoriju, vēstures posmu tvērumu un mainīt nosaukumu uz "Kuldīgas vecpilsēta."
- **2023** – 2023. gada septembrī UNESCO Pasaules mantojuma komiteja 45. sesijā Rijādā, Saūda Arābijā, lemj par Kuldīgas vecpilsētas uzņemšanu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā.

unesco Latvijas Nacionālā komisija · Kultūras ministrija · Ārlietu ministrija

UNESCO Pasaules mantojuma vietas KULDĪGAS VECPILSĒTA robeža

UNESCO Pasaules mantojuma vietas KULDĪGAS VECPILSĒTA aizsargjoslas robeža